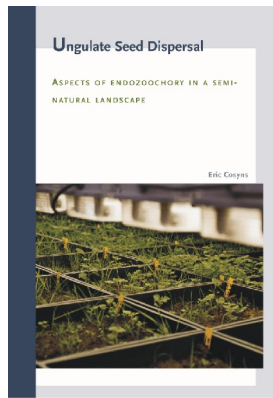

Helpen paarden en runderen om zaden te verspreiden?

Begrazing met hoefdieren zoals paarden en runderen wordt steeds vaker toegepast als beheermiddel in natuurreservaten. We verwachten dat dit een positieve invloed zal hebben op de plantendiversiteit. Minstens drie belangrijke factoren spelen hierbij een rol: vraat, vertrapping en de verspreiding van zaden. Eric Cosyns onderzoekt in zijn doctoraat wat de betekenis is van zaadverspreiding via de mest van vrij grazende hoefdieren. Dit onderzoek maakt deel uit van de monitoring van de effecten van natuurbeheer in de Vlaamse kustduinen. Het gebeurde dankzij een nauwe samenwerking tussen de vakgroep Biologie aan de Universiteit Gent en het Instituut voor Natuurbehoud.

De resultaten tonen aan dat in de mest van vrij grazende paarden en runderen kiemkrachtige zaden aanwezig zijn van een groot aantal plantensoorten, maar meestal in kleine hoeveelheden. Van een beperkt aantal soorten komen de zaden wel vaak en in grote aantallen voor, bijvoorbeeld greppelrus en verschillende grassoorten. Op basis van het gedrag van paarden en runderen kunnen we veronderstellen dat zaden over grote afstand en niet willekeurig in het landschap worden verspreid.

Eén van de meest kritische fasen bij de zaadverspreiding is wellicht de doorgang door het spijsverteringskanaal van het hoefdier. Door het voederen van bekende hoeveelheden zaden van bepaalde plantensoorten hebben we inzicht gekregen in de kost voor de plant om op deze manier verspreid te worden en over de plant- en dierenmerken die een invloed hebben.

Een volgende belangrijke stap in de cyclus is de vestiging van planten uit de zaadvoorraad in de mest. Uit een veldexperiment konden we afleiden dat het belang van de afzetting van mest in half-natuurlijke graslanden eerder gelegen is in de aanvoer van zaden dan in de veronderstelde posi-

tieve invloed op het kiemingsmilieu.

Op basis van de resultaten werden ook enkele berekeningen gemaakt om de betekenis van deze specifieke vorm van zaadverspreiding in het kader van natuurbeheer te bekijken.

Je kan de studie 'Ungulate seed dispersal. Aspects of endozoochory in a semi-natural landscape (2004)' bestellen bij mariko.linsens@instnat.be

of downloaden op: www.instnat.be.

Contactpersoon :

Eric Cosyns, tel.: 050-36 71 71; e-mail: e.cosyns@wvi.be

Activiteitenverslag 2003 Instituut voor Natuurbehoud beschikbaar

Ben je niet vertrouwd met de activiteiten van het IN? Wil je weten welke onderzoekers met een specifiek onderwerp bezig zijn? Dan kan je het activiteitenverslag downloaden op www.instnat.be.

Welkom op het Wetenschapsfeest!

IN en IBW nodigen jullie uit op het Wetenschapsfeest van 22 tot en met 24 oktober in de Grenslandhallen in Hasselt. Kom naar stand 17 in hal 5 voor boeiende info en leuke spelletjes over water, vissen, ratten en watervogels! De toegang is vrij. Meer info op www.vlaamsewetenschapsweek.be.

Toch nog vis in Durme en Rupel

De Durme en de Rupel zijn getijderivieren die deel uitmaken van het Schelde-estuarium. Ze zijn allebei ernstig verstoord door rechttrekking, indijking en het aanbrengen van oeverversterkingen. De Rupel is berucht om zijn slechte waterkwaliteit, die vooral te wijten is aan het inkomende water van de Zenne.

In april 2004 voerden we gedurende vier opeenvolgende dagen visbestandopnames uit op Durme en Rupel. Dit onderzoek past in het meetnet zoetwatervis. Voor de Rupel hadden we als bijkomend doel om de impact op te volgen van de geplande waterzuivering van de Zenne.

Op elke staalnameplaats (drie per rivier) hebben we bij laagtij twee dubbele schietfuiken geplaatst. De volgende dag hebben we, opnieuw bij laagtij, de fuiken leeggemaakt.

In de Durme vonden we 13 vissoorten: baars, blankvoorn, gibel, bittervoorn, brakwatergrondel, kolblei, bot, driedoornige stekelbaars (op één plaats ook de anadrome trekvorm), paling, pos, rietvoorn, vetje en blauwbandgrondel. Deze vondsten komen in grote lijnen overeen met de resultaten van een onderzoek door het Laboratorium voor Ecologie en Aquacultuur van de KULeuven in 1998. Maar er werden wel heel weinig exemplaren van de verschillende soorten gevangen. De vissen in de Durme hebben naast de verstoringen die we al vermeld hebben, ook veel te lijden

Contactpersoon:

Jan Breine, tel.: 02-658 04 17; e-mail: jan.breine@lin.vlaanderen.be

van baggeractiviteiten en vervuiling.

In de Rupel hadden we geen vissen verwacht en toch haalden we 7 soorten boven: baars, blankvoorn, gibel, bittervoorn, winde, brakwatergrondel en gibel. Ook hier was het aantal individuen laag: 54 specimens. De aanwezigheid van vissen in de Rupel is opmerkelijk omdat de waterkwaliteit er zo slecht is. Het is wel mogelijk dat deze vissen meegepoeld waren met het heel sterk opkomend tij. Verder onderzoek kan dit uitwijzen.

De resultaten van ons onderzoek zijn beschikbaar in het rapport 'Visbestandopnames in de Rupel en Durme (2004)' via www.ibw.vlaanderen.be.

